

Genesis 25:19-34: Gods zegen is onverdiend

In Genesis 25:19-34 lezen we over de geboorte van de tweeling Esau en Jakob. Esau werd als eerste geboren en had daarom het eerstgeboorterecht. Weliswaar zat Jakob hem bij de geboorte op de hielen, maar daar schoot hij niets mee op. Jakob had bij zijn geboorte de strijd om het eerstgeboorterecht verloren. En toch zou Jakob belangrijker worden dan Esau. Toch zou Jakob en niet Esau de zegen van Abraham ontvangen. Jakob had dat absoluut niet verdiend. Maar God had hem daartoe reeds vóór de geboorte uitverkoren.

De boodschap van Genesis 25:19-34 is dat Gods zegen onverdiend is. Deze boodschap kan als volgt uitgewerkt worden:

1. Gods zegen verschijnt door zijn ingrijpen.
2. Gods zegen hoort thuis in de verbondsgemeenschap.
3. Gods zegen berust op zijn verkiezingsbesluit.
4. Gods zegen vraagt een ongedeeld hart.
5. Gods zegen verdwijnt door onverschilligheid.

1. Gods zegen verschijnt door zijn ingrijpen

"Abraham verwekte Isaak." (Genesis 25:19). "Ja", zul je zeggen, "dat weten we nu zo langzamerhand wel. We hebben immers de vorige hoofdstukken van Genesis ook gelezen?" Maar beseffen we wel wat dat korte zinnetje betekent: "Abraham verwekte Isaak"? Het was toch niets minder dan een wonder? Alleen door Gods ingrijpen kon Abraham Isaak verwekken.

2. Gods zegen hoort thuis in de verbondsgemeenschap

"Isaak was veertig jaar toen hij Rebekka, de dochter van Betuël, de Arameeër uit Paddan-Aram, de zuster van de Arameeër Laban, tot vrouw nam." (Genesis 25:20). Isaak had niet een van de vrouwen uit het land Kanaän gehuwd. Hij trouwde met een Aramese, een vrouw uit de familie van zijn vader Abraham. Zij had vrijwillig haar geboorteland verlaten om met Isaak te huwen. Zo had Isaak de vreemdelingschap bewaard. De aan Abraham beloofde zegen hoort thuis in de verbondsgemeenschap. Die verbondsgemeenschap had Isaak zuiver gehouden door geen Kanaänitische te huwen.

3. Gods zegen berust op zijn verkiezingsbesluit

Ismaël had twaalf zonen. Maar Isaak bleef de eerste twintig jaren van zijn huwelijk kinderloos. Zijn vrouw Rebekka bleek onvruchtbaar te zijn. Daarom bad Isaak vurig tot God en God verhoorde zijn gebed. Rebekka werd zwanger van een tweeling. Maar toen ze bemerkte dat de kinderen in haar schoot elkaar traptten, kwam er een onheilspellend gevoel over haar. Ze dacht: "Als het zo gaat, wat staat mij dan te wachten?" (Genesis 25:22). Daarom ging ze de HEER raadplegen. En God sprak tot haar: "Twee volken zijn het, die u draagt; twee volkstammen die al in uw schoot uiteengaan. Een van de twee zal machtiger zijn: de oudste zal dienstbaar zijn aan de jongste." (Genesis 25:23). Rebekka had gelijk met haar onheilspellende gevoel. De kinderen zouden niet als broeders van hetzelfde huis in vrede naast elkander leven. In twee volken zouden ze uiteengaan. En niet de oudste, maar de jongste zou het primaat hebben.

Het eerste kind dat bij de bevalling tevoorschijn kwam, was rossig en sterk behaard. Hij kreeg daarom de naam Esau. Na hem kwam zijn broer tevoorschijn die met zijn hand Esau's hiel vasthield. Hij werd daarom Jakob genoemd. Het leek wel of de beide broers geworsteld hadden om als eerste geboren te worden. Esau had de strijd gewonnen. Jakob bleef niet ver achter. Hij had Esau's hiel nog vast, hij zat hem als het ware op de hielen, maar had toch de strijd verloren. Esau was als eerste geboren. Daarom kwam aan hem het eerstgeboorterecht

toe. Jakob stond met lege handen. Hij was een geboren verliezer. En toch... Toch zou Jakob de zegen van zijn vader Isaak, de zegen van Abraham ontvangen. Hij had daar geen recht op. Hij was immers de eerstgeborene niet! Hij kon niet bogen op eigen prestaties. In de moederschoot worstelde hij met zijn broer. Maar hij verloor! En toch Jakob, geboren verliezer, zul jij de zegen van je vader Isaak ontvangen. Nee, niet omdat je het verdiend hebt. Niet omdat jezelf zo slim bent. Maar omdat God je genadig is en je al voor je geboorte uitverkoren heeft:

Twee volken zijn het, die u draagt;
twee volkstammen die al in uw schoot uiteengaan.
Een van de twee zal machtiger zijn:
de oudste zal dienstbaar zijn aan de jongste.

4. Gods zegen vraagt een ongedeeld hart

Genesis 25:27-28 vertelt ons iets over de jeugd van Esau en Jakob: "Toen de jongens groot geworden waren, werd Esau een kundig jager, een man die altijd in het veld was. Jakob daarentegen was een rustig man, die bij zijn tenten bleef. Isaak had een voorkeur voor Esau, want hij at graag wildbraad; maar Rebekka hield meer van Jakob." Het woord dat hier met "rustig" vertaald is, betekent eigenlijk: "ongecompliceerd, éénvoudig, uit één stuk". Het komt ook voor in Genesis 17:1, waar God tot Abraham zegt: "gedraag u onberispelijk". God vroeg van Abraham een ongedeeld hart. Abraham moest niet aan de ene kant op God vertrouwen en aan de andere kant zijn toevlucht tot noodoplossingen nemen. Nee, hij moest met heel zijn hart op God vertrouwen.

Jakob was in tegenstelling tot Esau een "rustig" man. Esau wilde aan de ene kant wel de zegen van zijn vader ontvangen, maar hield het aan de andere kant thuis niet uit. Hij was graag in het veld, op jacht. Jakob daarentegen richtte zich met heel zijn hart op Gods belofte. Daarom ging hij niet op jacht, maar bleef hij bij zijn tenten. Toch hield Isaak meer van Esau dan van Jakob. Bij Isaak ging de liefde door de maag. Rebekka hield meer van Jakob. We lezen niet waarom. Was het omdat Jakob een andere levenshouding had dan Esau?

5. Gods zegen verdwijnt door onverschilligheid

Esau bezat het eerstgeboorterecht. Op grond daarvan zou hij een dubbel deel van de zegen van Abraham erven. Maar... Esau toonde zich die zegen onwaardig. Toen hij eens erge honger had, verkocht hij voor een schotel linzenmoes zijn eerstgeboorterecht aan Jakob. "Man, ik ga dood, wat kan mij mijn eerstgeboorterecht schelen?" (Genesis 25:32). Zelfs de eis van Jakob om er een eed op te zweren bracht Esau niet tot bezinning. "Hij at en dronk en ging weer weg. Zo weinig gaf Esau om zijn eerstgeboorterecht." (Genesis 25:34).

Dit verhaal is opgeschreven tot een waarschuwing voor ons. "Laat niemand ontuchtig zijn of goddeloos, zoals Esau, die voor één enkele maaltijd zijn eerstgeboorterecht verkocht. U weet dat hij later, toen hij de zegen toch wilde bemachtigen, werd afgewezen. Hij vond geen weg tot omkeer, hoewel hij onder tranen daarnaar zocht." (Hebreeën 12:16-17). Hoeveel mensen zijn er niet die gedoopt zijn en bij hun doop de prachtigste beloften gekregen hebben, maar zich daar verder niet druk om maken? Zij gedragen zich even onverschillig als Esau en lopen zo het risico dat hun de zegen definitief ontgaat.